

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

О.В. ПОРКУЯН

_____ 2025 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування для прийому на навчання для здобуття
освітнього ступеня бакалавра (зі скороченим терміном навчання – 2 р 10 м)
спеціальності ІІІ Агрономія
за освітньою програмою «Агрономія»
на основі здобутого раніше освітнього ступеня або
освітньо-кваліфікаційного рівня

Київ - 2025

**Програма складена на підставі робочого навчального плану спеціальності
Н1 Агрономія за освітньо-професійною програмою «Агрономія».**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

канд. с.-г. наук, Сергій ХАЛІН

(підпис)

старший викладач Аліна Бубнікович

(підпис)

I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Прийом здобувачів вищої освіти на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі здобутого раніше освітнього ступеня або освітньо-кваліфікаційного рівня (молодший спеціаліст, бакалавр, магістр, спеціаліст) за результатами складання вступних випробувань.

У концепцію фахового вступного випробування для абітурієнтів, які вступають до СНУ ім. В. Даля на навчання за спеціальністю Н1 Агрономія, покладено систему знань і навичок що визначено освітньо-професійною програмою підготовки фахівців.

Програма фахових вступних випробувань (далі – Програма) є нормативним документом СНУ ім. В. Даля. Розроблена співробітниками кафедри агрономії та землеустрою згідно освітньо-професійної програми підготовки бакалавра зі спеціальності Н1 Агрономія», з урахуванням галузевого стандарту освіти та рекомендацій Міністерства освіти і науки України.

Фахові вступні випробування проводяться за основними дисциплінами навчального плану підготовки абітурієнтів на базі здобутого освітнього рівня «бакалавр».

Мета вступного випробування: оцінити рівень підготовленості вступників для навчання за програмою підготовки бакалаврів за спеціальністю Н1 Агрономія за освітньо-професійною програмою «Агрономія» з метою конкурсного відбору на навчання в СНУ ім. В. Даля в 2025 році.

Завдання вступного випробування полягає у тому, щоб оцінити рівень володіння компетентностями вступників, які повинні:

- систематизувати теоретичні і практичні навички, отримані за весь період навчання;
- вільно володіти методиками теоретичного дослідження при розв'язанні конкретних задач з різних предметів;
- вміння працювати на рівні сучасних інформаційних технологій;
- вміння самостійного аналізу та викладу матеріалу;
- вміння захищати свої знання перед екзаменаційною комісією;
- вміння аналізувати, досліджувати проблему за допомогою новітніх методів та розробляти певні рекомендації.

Зміст програми відповідає компонентам освітньо-професійної програми «Агрономія» першого (бакалаврського) рівня та їх логічній послідовності.

На підставі виконання фахового вступного випробування комісія оцінює знання та вміння з дисциплін професійного напрямку і приймає рішення про прийом абітурієнта для навчання за даною спеціальністю.

Порядок проведення вступних випробувань регламентується Правилами прийому до Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля в 2025 році.

II ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Необхідний обсяг сформованих фахових компетентностей вступника, що поступає на навчання здобутого раніше освітнього ступеня або освітньо-кваліфікаційного рівня, забезпечують наступні дисципліни:

РОСЛИННИЦТВО

Тема 1. Рослинництво - галузь сільськогосподарського виробництва

Рослинництво як галузь сільськогосподарського виробництва і наукова галузь. Значення рослинництва в забезпеченні продовольством населення та продовольчої країни. Шляхи збільшення збору продукції рослинництва та підвищення її якості та екологічності. Зони гарантованого виробництва зерна в Україні

Тема 2. Зернові культури

Шляхи вирішення зернової проблеми. Озимі хліба в Україні. Система обробітку ґрунту після різних попередників та удобрення озимих хлібів. Сильні та цінні пшениці. Пивоваренні сорти ячменю. Тритикале і його переваги і недоліки.

Тема 3. Ранні ярі хліба

Значення ярої пшениці як страхової культури. Фуражні культури ячмінь і овес. Біологія і агротехніка ярої пшениці, ярого тритикале, ячменю і вівса.

Тема 4. Кукурудза

Особливості вирощування кукурудзи на зерно, силос, зелений корм.. Значення, біологія кукурудзи, гібриди і їх значення, агротехніка кукурудзи. Гербіцидна, безгербіцидна технологія та технологія strip-till. Сорго. Його значення та біологія. Використання цукрового і зернового сорго. Суданська трава.

Тема 5. Круп'яні культури

Значення. Шляхи підвищення врожайності. Рис - біологія та агротехніка вирощування. Просо - агротехніка вирощування. Гречка, особливості культури.

Тема 6. Зернові бобові культури

Зернобобові культури і їх роль в сівоzmіні. Перспективи збільшення посівних площ під перспективними бобовими культурами соєю, квасолею, чиною, нутом. Переваги цих культур над горохом. Теоретичні та практичні напрямки підвищення здатності рослин збільшувати фіксацію азоту.

Тема 7. Олійні культури

Соняшник - проблеми вирощування в Україні. Ріпак і його значення. Ефіроолійні культури. Особливості використання та технології вирощування рицини, кунжуту. Можливості вирощування арахісу в Україні.

Тема 8. Цукрові та кормові буряки

Біологія. Особливості рослин 1-го та 2-го року життя. Агрокліматичні зони бурякосіяння. Індустріальні технології вирощування коренеплодів. Висадковий та безвисадковий способи вирощування насіння цукрових буряків. Вирощування маточних буряків.

Тема 9. Картопля

Шляхи збільшення виробництва картоплі. Насінництво картоплі. Прийоми

оздоровлення насіннєвого матеріалу. Гребнева технологія вирощування картоплі.

Тема 10. Прядивні культури

Значення. Перспективи вирощування в Україні. Агротехніка вирощування льону, конопель та бавовнику. Значення льонарства. Прийоми підвищення виходу та якості волокна льону.

СЕЛЕКЦІЯ ТА ГЕНЕТИКА

Тема 1. Біологічні основи спадковості і розвитку

Клітинна будова організмів. Розвиток молекулярної біології. Типи розмноження. Мітоз і мейоз. Нерегулярні типи статевого розмноження

Тема 2. Закономірності спадковості при внутрішньовидовій гібридизації

Методи генетичного аналізу. Явища домінування. Дигібридне схрещування і правило комбінування генів. Полігібридні схрещування.

Тема 3. Методи створення вихідного матеріалу

Техніка гібридизації окремих культур, мутагенез, мутагени та методи роботи з мутантними поколіннями. Віддалена гібридизація. Методи переборювання несхрещування при віддаленій гібридизації.

Тема 4. Спостереження та оцінка в селекційному процесі

Фенологічні спостереження. Методи оцінки зимостійкості, посухостійкості, стійкості до вилягання. Облік хвороб та найбільш поширені хвороби зернових культур. Хвороби цукрових буряків, картоплі.

Тема 5. Методи оцінки якості зернових культур

Визначення вмісту і якості клейковини, методи оцінки якості зерна жита, ячменю в т.ч. пивоварінню. Оцінка якості зерна круп'яних культур. Оцінка якості цукрових буряків, олійних культур, картоплі.

Тема 6. Сортознавство

Сорт і його розпізнавання. Апробація зернових культур. Сортові ознаки жита, вівса. тритікале, круп'яних культур. Сортові ознаки зернобобових культур.

ГРУНТОЗНАВСТВО ТА АГРОХМІЯ

Тема 1. Роль ґрунтознавства у розвитку сільськогосподарського виробництва

Охорона ґрунтів, підвищення їх родючості. окультурювання та раціональне використання земель.

Ґрунт та його родючість. Особливості ґрунту як головного засобу сільськогосподарського виробництва. Поліпшення різних типів ґрунтів.

Тема 2. Походження та склад мінеральної частини ґрунту

Ґрунтоутворювальні породи. Вивітрювання фізичне, хімічне, біологічне. Основні генетичні типи ґрунтоутворювальних порід України. Морфологічні та господарчі ознаки різних типів ґрунтів України.

Тема 3. Походження, властивості та агрономічне значення органічної частини ґрунту

Джерела ґрунтового гумусу. Рослинні рештки. Вплив умов ґрунтоутворення на перетворення органічних решток в гумус. Вплив способів обробітку ґрунту на баланс гумусу.

Тема 4. Властивості ґрунту

Фізичні показники та фізико-технологічні властивості ґрунтів. Структура ґрунту її значення. Водні властивості і водний режим ґрунту. Гранулометричний склад ґрунту і його вплив на інші властивості ґрунту

Тема 5. Ґрунтові зони України

Ґрунти Полісся, ґрунти Лісостепу. Степові ґрунти. Ґрунти сухих степів. Поліпшення ґрунтів в різних зонах України. Шляхи досягнення бездефіцитного балансу в різних природно-кліматичних зонах України.

Тема 6. Агрохімія як наукова основа хімізації землеробства

Значення мінеральних та органічних добрив. Залежність дії добрив від ґрунтово-кліматичних та виробничих умов вирощування сільськогосподарських культур. Добрива і біологічна якість сільськогосподарської продукції. Застосування та значення ефективних мікроорганізмів на баланс поживних речовин у ґрунті.

Тема 7. Хімічний склад та живлення рослин

Хімічні елементи необхідні рослинам. Макро- і мікроелементи їх роль в живленні рослин. Поняття про кругообіг, регулювання і баланс поживних речовин у ґрунті.

Тема 8. Мінеральні та органічні добрива і їх використання

Класифікація добрив. Прості добрива. Значення азотних, фосфорних, калійних добрив. Кальцієві, сірчані, магнієві, залізні добрива. Мікроелементи та мікродобрива. Комплексні добрива. Органічні добрива, їх значення і класифікація. Приготування та застосування органічних добрив. Сидеральні культури - основні і проміжні.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рослинництво: Підручник / С. М. Каленська, О. Я. Шевчук, М. Я. Дмитришак, О. М. Козяр, Г. І. Демидась, За ред. О. Я. Шевчука. К.: НАУ, 2005. 502 с.
2. Влащенко С. В. Підручник біології 8 клас / С. В. Влащенко, Н. В. Запорожець. – Х.: АН ГРО ПЛЮС, 2008. 432 с.
3. Задорожний К.М. Біологія і екологія (рівень стандарту): підруч.для 11 кл. закл.загал. серед.освіти / Костянтин Задорожний. Харків: Вид-во «Ранок», 2019.-208 с.
4. Зінченко О. І. Кормовиробництво: Навчальне видання. 2-е вид. доп., і перероб. К.: Вища школа, 2005. 448 с.
5. Красільнікова Л. О. Анатомія рослин. рослинна клітина, тканини, вегетативні органи: Навч. посібник / Л. О. Красільнікова, Ю. О. Садовниченко. – Х., 2004. – 237 с.
6. Петриченко В.Ф., Лихочвор В.В. Рослинництво. Нові технології вирощування польових культур: підручник. 5-те вид., виправ., допов. Львів: НВФ "Українські технології", 2020. 806 с.
7. Лихочвор В. В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур. 2-е видання, виправлене. Київ: Центр Навчальної літератури, 2004. 808 с.
8. Рослинництво: Підручник / О. І. Зінченко, В. Н. Салатенко, М. А. Білоножко; За ред. О. І. Зінченка. – К.: Аграрна освіта, 2001. 591 с.
9. Соболев В. І. Біологія: підручник для 7 класу / В. І. Соболев. Кам'янець-Подільський: "Абетка", 2015. – 292 с.
10. Ткаченко Н. М. Ботаніка: Підручник / Н. М. Ткаченко., А. Г. Сербін. Х., 1997. 432 с.
11. Царик Л. П. Екологія: підручник для 11 класу / Л. П. Царик, П. Л. Царик. 2-ге видання. К.: Генеза, 2012. 92 с.

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться у формі тестування. Список допущених до тестування ухвалюється рішенням фахової атестаційної комісії, про що складається відповідний протокол, який передається до приймальної комісії.

Для проведення тестування фаховою атестаційною комісією попередньо готуються переліки питань відповідно до «Програми фахового вступного випробування». Програма фахового вступного випробування оприлюднюється засобами наочної інформації на Web-сайті СНУ ім. В. Даля та інформаційних стендах аграрного факультету. Фахове вступне випробування проводиться у строки передбачені Умовами прийому до СНУ ім. В. Даля.

Тестове завдання містить 20 питань з варіантами відповіді, за освітніми компонентами, зазначеними у програмі фахових випробувань. Час на виконання – 60 хвилин. Пороговий тестовий бал («склав/не склав») для вступного іспиту становить 4 тестових бали, що відповідає 100 балам рейтингової оцінки.

У разі правильної відповіді, за кожне з питань тесту зараховується запитання 1-10 малої складності – 1 бал (сума 10 балів). Запитання 11-15 середньої складності – 2 бал (сума 10 балів). Запитання підвищеної складності – 5 балів (сума 25 балів). Загальна сума тестових балів за всі правильні відповіді 20 тестових балів – відповідає 200 балам рейтингової оцінки. Пороговий тестовий бал («склав / не склав») для вступного іспиту становить 4 тестових балів – відповідає 100 балам рейтингової оцінки.

Рейтингова оцінка за 100-бальною шкалою (від 100 до 200 балів) визначається відповідно до таблиці відповідності тестових балів рейтинговій оцінці.

Рейтингова оцінка за 100-бальною шкалою (від 100 до 200 балів) визначається відповідно до таблиці відповідності тестових балів рейтинговій оцінці.

Таблиця 1

Відповідність тестових балів рейтинговій оцінці

Тестовий бал, S (сума балів за правильні відповіді на запитання)	Рейтингова оцінка, BB
0-3	Не склав
4	100
5	105
6	110
7	115
8	120
9	125
10	130
11	135
12	140
13	145
14	150
15	155
16	160
17	170
18	180
19	190
20	200

Заяву про апеляцію вступник може подати в день оголошення результатів до 17⁰⁰ години.

Голова фахової атестаційної комісії

Цюк О. А.

Відповідальний секретар ПК

Мазнєв С. О.